

volt a megismerésre utalva. Krisztus minden emberért halt meg. Nem tagadta meg az emberiséget. De ha az ember visszautasítja Krisztust a megismerésben, akkor megtagadja Öt.

Mivel éppen a pünkösti ünnep körül lehettünk együtt, így akartam Önöknek szólni a pünkösti ünnepel kapcsolatban a Krisztus-misztériumról.

Sokszor beszélnek úgy az antropozófiáról, mintha ellensége volna a kereszténységnek. Ha valóban felveszik magukba az antropozófia szellemét, majd látják, hogy éppen az antropozófia nyitja meg újra az emberek fülét, szívét, egész lelkét a Krisztus-titkok számára.

Kedves Barátaim, az antropozófia azt akarja, hogy sorsa egy legyen a kereszténység sorsával. Ehhez azonban az szükséges, hogy az emberek ne csak a Krisztusról szóló halott szót vegyék fel, hanem afelé a megismerés felé forduljanak, amely elvezeti őket ahhoz a fényhez, amelyben az élő Krisztus lakik. Nem a történelmi Krisztushoz, aki évszázadokkal ezelőtt a Földön élt, hanem aki most és a jövő idők minden pillana-

tában a Földön, az emberek között él, aki az emberek istenéből, az emberek isteni testvérvé lett.

Így vegyük fel pünkösdi gondolataink közé azt a gondolatot is, hogy az antropozófiával megkeressük az utat az élő Krisztushoz és érezzük, hogy ez megújítja minden antropozófusban az első pünkösdi titkát úgy, hogy kivirul lelkében Krisztus megismerése, és érzi, hogy a keresztény világmegismerés tüzes nyelvei hevítik, világosítják meg őt.

Legyen az antropozófia szellemhez vezető útja egyszersmind a szellemnek Krisztushoz vezető útja is! Ha az embereknek egy kis része komolyan ezt vallja, akkor a pünkösdi titka gyökeret ver sok ember lelkében, a jelenben, de főként a jövőben is. Akkor eljön az, akire az emberiségnek olyan nagy szüksége van, hogy egészségesse tegye, meggyógyítsa őt. Ahhoz az új emberi megértéshez fog szólni a gyógyító szellem, az emberi lelkek betegségét meggyógyító szellem, akit Krisztus küldött az emberiséghez. Akkor elérkezik az, amire az emberiségnek szüksége van: az egész világ pünkösdjel-

A mű eredeti címe: **Welten-Pfingsten, die Botschaft der Anthroposophie**
/GA 226/1168/

Tördelés szerkesztő: Nyitrai Balint

Lektorálta: Gyuricza László

Kiadja: **"JUPITER" Asztroszofiai Egyesület**

Feladó kiadó: Szuhai Erika

A szerkesztőség címe: 7090 Tamasl, Műosvár u. 20.

Telefon: 06-74-470-872 e-mail cím: jupagy@freemail.hu

ISSN 1586-4503

a **metamorfózis** című negyedéves lap havonta megjelenő antropozófiai melléklete

Rudolf Steiner

A beavatott tudata

XI. előadás

Torquay, 1924. aug. 22.

A szellemi kutatás megértésének kérdése

Két kutatási lehetőség

Rendkívül sokat kellene még elmondani, ha közvetlenül folytatni szeretnénk az ezeken az előadásokon érintett témákat, ma azonban csak arra szeretnénk kísérletet tenni, hogy ezeknek az előadásoknak kiegészítő összegzését állítsuk a lelkünk elé.

Ezekből az előadásokból mindekenélőtt egy kérdésnek kell lelki szemeink elé lépni: Mi is a helyzet tulajdonképpen az antropozófia, a szellemi kutatás megértésével, hogyan juttassuk azt el az antropozófia segítségével a világba? Mi a helyzet az azokba a dolgokba történő belelátással, amit az antropozófia nyújt, tekintettel arra, hogy korunkban azért mégsem tudja minden ember azokat az exercíciumokat, azokat a gyakorlatokat közvetlenül elvégezni, amelyek gyorsan képessé tennék őt arra, hogy személyesen is érzékeln

tudjon azokban a világokban, amelyekről az antropozófiában hall, hogy így maradéktalanul ellenőrizni tudja azt? Ez egy olyan kérdés, amelyet a legtöbb antropozófia iránt vonzó, iránta vágyat érző ember a szívén visel. Ezt a kérdést általában hamis fényben látják, sőt, azáltal, hogy az ember a valóságot kimondja, ahogy én ezekben az előadásokban tettem, még inkább hamis fénybe kerülnek. Felmerül a kérdés, hogy mit használnak nekem mindezek a szellemi világból származó közlések, ha magam nem tudok azokba belelátni? Ezért szeretném ezt a kérdést a mai összegező fejtegetésekbe beleszőni.

Azt egyáltalán nem lehet mondani, hogy az ember nem láthat bele az antropozófia által kínált dolgokba, hogy nem értheti meg azokat, mielőtt maga nem képes kutatni a szellemi világban. Különbséget kell tenni - különösen a mai időkben - a

különböző világokhoz tartozó ilyen tények felfedezése és annak megértése között, amit ezek a felfedezések eredményeznek. Ez a különbség teljesen világos lesz Önök előtt, ha meggondolják, hogy az ember - ahogyan ma előttünk áll - különböző világokhoz tartozik, és hogy az élményei teljességgel ezekből a világokból származnak. A mai kor embere a mindennapi életben elsajátítja a hétköznapi tudatot és a szokásos tudományt, amelyből kiindultunk. Ez a tudat a nappali ébrenlét állapotában áttekintést ad számára a világ egy darabjáról, mindarról, ami az érzékeken keresztül nyilvánul meg, valamint arról, amit az intellektusa fog fel és közvetít számára, amelyet az ember az idők során az evolúcióban sajátított el.

Az ezzel közvetlenül határos, de már az érzékeken túli világba ér bele az ember az értelmével, számára teljesen homályos, nehezen érthető módon akkor, amikor álmodik. Abba a világba pedig, amelyet az ember a halál és egy újabb születés között él át, a földön eltöltött életében csak az álomtalan alvás állapotában kerül, amikor körülötte lelkiileg minden sötét és fekete és amelyről általában semmiféle emléke nincs.

A tudatnak ezt a háromféle állapotát, vagyis az éber állapotot, az álomállapotot és a mélyalvás állapotát ismeri az ember. Azonban nemcsak azokban a világokban él, amelyek számára ezáltal hozzáférhetők. Az ember valójában olyan lény, aki a világoknak egész sorában él. Fizikai teste más világban él, mint éterteste, ez megint csak egy másikban, mint az asztrális test és mind-

ezek együtt megint csak egy másikban, mint az én. Az ének tehát - ahogy ma létezik - tulajdonképpen ez a három tudatállapota van: nappali éber tudat, álomtudat és alvó, úgy is mondhatnánk, hogy tudattalan, de mondjuk inkább úgy, hogy tompa tudat. Az ének - ahogyan ma létezik és magába néz -, ugyan csak három állapota van. Ha kifelé néz, akkor három állapota van: éber nappali élet, álomtudat, alvástudat. Ha magába, befelé néz, akkor van a világos gondolati tudat, aztán a már sokkal homályosabb érzélem-tudat, az érzelmi élet, - amely sokkal inkább hasonlít az álomélethez, semmint gondolnánk - és végül a tompa, derengő, az alváshoz nagyon hasonló akarati tudat. Hogy az akarás bennünk hogy jön létre, az a közönséges tudat számára teljességgel ismeretlen, akárcsak az alvás. Ha az ember akar valamit, akkor gondolata támad, ez tiszta és világos. Aztán eköré a gondolat köré egy már valamivel homályosabb érzés keletkezik. Ez az érzéssel átítatott gondolat pedig lemegy a végtagokba. Ami itt végbemegy, azt az ember közönséges tudatával nem érzékeli. Az akarás a következőképpen jelenik meg azon kutatások előtt, amelyekről tegnap és tegnapelőtt beszéltem: amikor a gondolat a fejben valamit akar és ez aztán az érzésen keresztül lemegy az egész testbe és az ember az egész testével akar, eközben egy nagyon finom, szubtilis, intim égési folyamat keletkezik.

Ha az ember eléri a beavatás tudatfokát, akkor ezt a hő által befolyásolt akarást át tudja élni. A közönséges tudat számára ez teljesen

a háttérben marad. Ez csak egy példa arra, hogy az, ami a beavatott tudatában már megjelenik, az a közönséges tudat számára rejtve marad. Az emberek ezt be fogják látni, ha majd egyszer a tegnap említett könyv révén mindez fokozatosan ismeretvé válik a világban. Be fogják látni, hogy ha egy ember valamit akar, és ha ezt az ember a beavatott tudatával szemléli, akkor ez olyan, mint ha kívülről egy égő gyertyát, vagy egyáltalán valamilyen hő fejlesztő fényt kívülről szemlélne. Ahogy az embernek itt tiszta képe van a külső szemlélet által, ugyanúgy lehet majd látni a gondolat becsapódását az akaratba, úgy, hogy azt lehet mondani: a gondolat érzést fejleszt, ebből pedig hő fejlődik, láng, amely alászáll, mégpedig az embernél felülről lefelé, és ez a láng akar. Vagyis fokozatosan nyilvánul meg.

Ezt a következőképpen lehet szematikusan bemutatni

Belül	Kívül
Tiszta gondolkodás	Éber nappali tudat
Érzelmi élet	Álomtudat
Akarati tudat	Alvástudat

Kifelé éber nappali tudat, befelé tiszta gondolkodás, kifelé álomtudat, befelé homályos, de meleg érzelmi élet, kifelé alvástudat, befelé teljesen sötét akarati tudat.

Ha azonban az ember számára a szellemi világban való kutatás céljából szükségessé válik, hogy tudatával abba a világba hatoljon be, amelyet megismerő értelmével fel akar keresni, vagyis, hogy olyan té-

nyeket kutasson fel, amelyek a szellemi világból kinyilváníthatók, akkor - amennyiben a kutatásokat becsületesen közli - a szavakban kifejezett eszmék más tudatokba is átmennek. Bizonyára értik, hogy ez kétféle lehet. Egyrészt az ember például az emberi szervek világában kutat - ahogy azt tegnap fejtegettem -, vagyis a szellemi világgal való élő kapcsolata révén létrejött erővel a szóban forgó tényeket kutatja. Itt az ember rátalál a megfelelő tényekre, amelyek a megismerés révén lelke elé tárulnak. Tehát a külső világban egyes emberek ezekkel a tényekkel szembesülnek. Ezek az érintett emberek ezeket a tényeket közlik, azokat a világ elé tárják. Amennyiben a világ emberei közlik ezeket, úgy azok - feltételezve a szükséges elfogulatlanságot - a közönséges tudat számára felfoghatók. Ezért az emberi fejlődés folyamán mindig is kevesen foglalkoztak a szellemi világ tényeinek kutatásával, majd miután ezt megtették, közölték a többiekkel. Manapság az ilyen ismeretek befogadásának csak az szól ellene, hogy az emberek általában olyan szociális miliőben élnek és olyan nevelésben részesülnek, amelyek következtében megszokják, hogy csak a külső világ érzékekkel felfogható tényeiben higgyenek és abban, ami ezekből értelemmel felderíthető. Ez a szokás olyan erővel hat, hogy ebből kiindulva az ember bármikor hajlamos ezt mondani: itt van egy egyetem, ott képezített emberek vannak, ezek most az egyetemen tanítanak, kutatnak is bizonyos tényeket, vagy ha mások az érzéki világ bizonyos tényeit kutatják, akkor igazolják azokat. Ebben hisznek! De hát

az ember az érzéki világnak ezeket a tényeit sem maga kutatja, hanem hisz benne. Éppen a mai természettudomány vonatkozásában az emberek végtelenül hiszékenyek. Elhisznek olyan dolgokat, amelyek - azok számára, akiknek ebbe betekintésük van - nemcsak problematikusak, hanem egészen biztosan nem igazak. Ez egy évszázados nevelés eredménye.

Elmondhatom, hogy a korábbi évszázadok emberének nem volt ilyen neveltetése. Itt az emberek még azért, hogy valami feljött belőlük egy szellemi világlátásból, egy abba történő érzelmi és akaratú beleélésből, sokkal inkább hajlamosak voltak hinni azoknak, akik a szellemi tényeket kutatták. Ma az emberek ehhez egyszerűen nincsenek hozzászokva és olyan szemléletmódot sajátítottak el, amely a kontinensen inkább teoretikusan, Angliában és Amerikában inkább gyakorlatiasan honosodott meg.

A kontinensen bonyolult elméletek szólnak erről, Angliában és Amerikában egyfajta érzés, amelyet belsőleg egyáltalán nem könnyű meggyőzni. Az emberek hozzászoktak ahhoz, hogy a századok során előrenyomuló természettudományt - amely a külső érzékekre vonatkozik, mint például az asztronómia, a növénytan, az állattan, az orvostudomány - úgy fogadják el, ahogyan azt a számukra elismert iskolákban és elismert helyeken tálalják. Ehhez szoktak az emberek évszázadokon keresztül és ma félelmetesen kitartanak mellette. Ha egy vegyész a laboratóriumában valamit kutat és az embernek halvány fogalma sincs arról, hogy hogyan csinálja, de az ismert-

té válik, akkor azt mondják: ez igaz, ez tudomány. Azt mondják: ez nem hit, ez tudomány. Természetesen ez vegytiszta hit! De az emberek azt mondják rá: tudomány.

Mindazokon az utakon, amelyekken járva az érzéki világot kutatják, törvényszerűségeit megérteni igyekeznek, a szellemi világból semmit nem lehet találni. Nagyon kevés olyan ember van, aki a szellemi világot teljesen nélkülözni tudja és azok sem őszinték, csak bebeszéli maguknak. Az embereknek alapvető szükségletük, hogy a szellemi világról is tudjanak valamit. Ma még nem hallgatnak azokra, akik nekik a szellemi világról mai módon tudnak beszélni, hanem arra hallgatnak, ami történelmileg hátrahagyott, ami a könyvekben, a keleti szent iratokban, a Bibliában van. Arra hallgatnak, mert nem tehetnek mást, hogy valahogy kapcsolódjanak a szellemi világhoz. Annak ellenére, hogy mindazt, ami a Bibliában és a keleti szent iratokban van, néhány beavatott is kikutatta, azt mondják: ez egy teljesen másfajta szemlélet. Ez nem olyan, mint a külső, érzéki világról való ismeret, a tudományos megismerés, ez hiten alapszik. Itt hinni kell. Így aztán az emberek derekasán különbséget tesznek hit és tudomány között, és a tudományt az érzéki világra vonatkoztatják, a hitet pedig a szellemire.

Erről a kontinensen egész elméletrendszerek alakultak ki - különösen az evangélikus teológusok részéről -, hogy meddig tart a megismerés és hol kezdődik a hit. Nem ez a helyzet a katolikus egyház teológusainál, akik inkább megőrizték régebbi idők tradícióit és nem tesz-

nek olyan megkülönböztetést, mint az evangélikusok, vagy a világi tudósok. Itt Angliában kevesebb az elmélet, mert azt nem igen kedvelik. Itt azonban úgy alakult a gyakorlati élet, hogy egyrészt helyes a tudományra hallgatni és értékelni, amit tőle kapunk, másrészt helyes kegyeletesen - hogy ne mondjam -, pietista módon a hitben élni, de a kettőt egymástól élesen el kell választani.

Ezt azonban nem csak a laikusok, a tanult emberek is régóta így csinálják. Newton egyrészt létrehozta a gravitáció tanát, vagyis egy olyan térszemléletet, amely lényegileg minden szellemet kizár. Ha a világ olyan lenne, mint amilyennek Newton látta, akkor az semmiféle szellemet nem tartalmazhatna. Csak nem volt az embereknek bátorsága ezt kijelenteni. Ahogy egy rokkából soha nem jöhetne létre ember, nem képzelhető, hogy egy rokkában valaha is ember lehetne, ugyanúgy nem képzelhető el a newtoni világban isteni-szemleli működés. Csak az emberekben nincs meg a belső bátorság, a belső kurázsiz, hogy ezt kijelentsék. De nemcsak azok viselkednek így, akik egy ilyen térre és időre szóló világnézetet tesznek magukévá - amely a szellemet kizárja -, hanem azok is, akik ezt maguk kutatják, amire a legszebb példa maga Newton, aki egyrészt egy minden szellemet kizáró világnézetet hozott létre, másrészt ettől lelkileg teljesen elkülönülve az apokalipszist magyarázta.

A hidak, amelyek a külső érzéki világról való tudást és ismereteket a szellemi világéival összekötötték, leomlottak. Ott, ahol inkább a teóriákat kedvelik, ezt igyekez-

nek szigorúan bizonyítani, máshol pedig úgy belesulykolják ezt az emberek gondolati és érzésvilágába, hogy azok nem képesek ezen túljutni. Ugyanakkor az emberek értelme, megértése, gondolati ereje és képességei ma már ott tartanak, hogy a beavatási tudomány által közölt dolgokat - ha azokkal foglalkoznak, azokon eltöprengnek - értelmileg fel tudják fogni, azt azonban nem, hogy ezt kutatni is lehet.

Mit kell hát tenni ahhoz, hogy a megfelelő szemlélet kialakuljon? Mindenekelőtt azt kell kutatni, amit a szellemi világból azok az emberek tudnak kikutatni, akik jelenlegi életükben korábbi inkarnációikból olyan erőket tudnak segítségül hívni, amely képessé teszik őket arra, hogy felszínre hozzák azt, ami az ilyen kutatáshoz szükséges. Továbbá, egyre több embernek kell befogadnia az így kikutatottakat, és eszmeileg megérteni annyira, amennyire az megérthető. Végezetül a spirituális kutatások eredményeinek egészséges megértése alapot kell teremtsen ahhoz ezeknek az embereknek, hogy tényleg belelássanak a szellemi világba. Én ugyanis már sokszor kijelentettem, hogy a legegészségesebb út a szellemi világba való tényleges bejutáshoz az, ha az ember először ilyen olvasmányokkal foglalkozik, vagy magába fogadja azt, ami a szellemi világból üzenetként érkezik.

Ha az ember ezeket a dolgokat magába fogadja, akkor belsőleg megelevenednek és nemcsak megérteni, hanem amennyire karmája engedi, szemlélni is tudja. Ezen a ponton kell a karma szigorú szemléle-

tére eljutni. A mai ember nem gondol a karmára. Csak arról beszél, hogy ugyanúgy, ahogy az ember a laboratóriumban a ként vizsgálja, úgy kell laboratóriumiilag vizsgálni azt is, hogy miként hoz létre egy ember úgynevezett abnormális jelenségeket. Ugyanúgy kell kísérletezni azzal az emberrel, aki abnormális megismerést hoz ki magából, mint a kénnel. De hát a kénnek nincsen karmája. Csak annak a „kénnek“ van karmája, amiről az emberek beszélnek! A közönséges ásványi kénnek nincsen karmája. Csak az embereknek van karmája. Azt pedig soha nem szabad feltételezni, hogy az ember a karmájában hordozza azt, hogy engedjen magával kísérletezni egy laboratóriumban, márpedig ennek kellene fennállni ahhoz, hogy ezek a kutatások gyümölcsözőek legyenek.

Ennélfogva azonban először a szellemtudománynak kellene létezni. Először azokat a feltételeket kellene megvizsgálni, miként jön a karmából az, hogy az ember egy másik emberen keresztül megtudhat valamit a szellemi világból. Ezt a „Teozófia“ című könyvem későbbi kiadásainak a végén világosan kifejtetem. Arra a mostani világ alkalmatlan - nem mintha képtelen lenne rá, hanem megszokásból -, hogy a dolgokat így fogadja magába. Pedig ez végtelenül fontos. Mindenekelőtt azzal kell tisztában lenni, hogy az ember nemcsak kutatás útján lehet benne a szellemi világban - hacsak nem egészségtelen módszereket alkalmaz, mintha a karmával való kísérletezés nem lenne karmikus, vagy mint a médiumokkal való kísérletezés, akiknek cselekvésmódját nem is érti -,

hanem úgy is, hogy arra hagyatkozik, ami itt ezen a világon a helyes tudat, és amit én hétköznapi tudatként jellemeztem. Ha az ember helyesen hagyatkozna erre a hétköznapi tudatra, akkor tökéletesen megértené mindazt, amit a beavatás tudománya mond. Ha pedig az ember azt hiszi, hogy nem lehet ilyen tudata, mielőtt maga behatolna, akkor óriási tévedésben van. Az megint csak egyike a ma létező téves utaknak, ha az ember azt mondja: mi közöm a szellemi világhoz, amíg abba magam nem tudok belelátni. Ez az egyik legnagyobb, legveszélyesebb, legjelentősebb tévedés. Ezt kell mindenekelőtt egy olyan mozgalomnak élesen szem előtt tartania, mint amilyen az Antropozófiai Társaság.

Születés, halál és a gonosz

Az, hogy az ember a létével itt a fizikai világban különböző világokhoz tartozik, az elfogulatlan tudat számára egyszerűen abból következik, hogy azok a tények, amelyeket az emberek átélnek, az egyetemes emberi tapasztalás számára olyanoknak mutatkoznak, hogy mindenütt, ahol az élet legfontosabb dolgairól van szó, a hétköznapi tudat értetlenségébe ütköznek, mert azok egymástól különállóknak látszanak, míg bizonyos esetekben szorosan összefüggenek.

Ezért ebben az összegzésben mindenekelőtt az embernek ebbe a fizikai világba való érkezésére és távozására, vagyis a születésre és a halálra szeretnék utalni. A születés és a halál, az ember földi életének ez a két döntő eseménye a közönséges tudat számára egymástól kü-

lönállóknak tűnik. Mindaz, ami a születést megelőzi, ami azzal függ össze, hogy az ember a földi létbe belép, a földi élet elejére van helyezve, a halál viszont annak a végére. Úgy tűnik, hogy ezek egymástól különváltan léteznek. Annak a számára viszont, aki a szellemi élet területén kutat, ezek egyre inkább egymás felé közelítenek. Amikor ugyanis az ember a Hold-misztériumokba hatol be, és így az éjszakát a nappalba varázsolja - ahogy azt tegnap leírtam -, akkor azt látja, hogy miként lesz a megszületés folyamataiban a fizikai és az étertest egyre burjánzóbb, egyre dúsabb. Vagyis hogyan lesz a kis csírasejtből fokozatosan emberi alakzat, ami aztán még a földi életben is felfelé irányuló tendenciát mutat és csak úgy a földi élet közepe, a harmincötödik életév táján indul lassú hanyatlásnak, megy át az élet leszálló ágába. Ezt az ember kívülről is látja. Az az ember azonban, aki azt a Hold-utat járja, amiről tegnap beszéltem, azt is látja, hogy a fizikai és az étertestnek ezzel a dúsán csírázó életével egyidejűleg egy másik, tulajdonképpen elhaló, halálnak alávetett élet kezdődik és bontakozik ki, amelyet az antropozófiában összefoglalóan asztrolális testnek és énnak mondunk.

Mikor az ember így belekerül a misztikus életbe - amelyet tegnap a maga valóságában mutattam be -, akkor nemcsak a fizikainak és az éterinek a megszületését látja, hanem az asztrálisnak és az én-lénynek az elhalását is. Látja a halál beleszövődését az életbe, az elhalás összefonódását az élet kisarjadásával. Ha a beavatott tudatával nézzük az embert, akkor azt is látjuk, hogy ami-

kor a teste kezd szétesni, úgy a harmincötödik életéve táján, akkor kezd megelevenedni asztralitásában és énlényében. Ezt csak az zavarja meg, ami körülötte fizikai és éteri lényében elhal. De valódi megelevenedés megy végbe, és így ismeri meg az ember a szellemi kutatás útján a halált már az életben és az életet a halálban. Ezáltal készíti fel magát arra, hogy amit elhalni lát a megszületés folyamatában, tovább kövesse visszafelé a földi előtti életbe, ahol az a maga teljes jelentőségében és nagyságában mutatkozik meg. Azáltal, hogy az ember az elhaló földi életben az asztralitást és az énlényt egyre frissebbnek látja - csak éppen az éterinek és a fizikainak a fogságában -, felkészíti magát annak követésére a halál kapuján túlra, ami távozik az emberi fizikai és étertestből a szellemi világba. Itt halál és születés egybefonódik, míg a közönséges tudatban egymástól különváltan léteznek.

Mindaz azonban, ami így kutatás útján a szellemi világból felszínre kerül, a közönséges tudat számára is megragadható, ahogyan azt a mai előadásnak az első részében elmondtam. Csak éppen le kell szokni arról, amit ez a közönséges tudat ma megkíván. Ismertem egy embert, aki azt mondta: a kő lefelé esik, ha egy széket felemelek és elengedem, az is leesik, minden a Föld felé esik. Ebből az emberek arra következtetnek, hogy ha a Föld nem állna valamin, akkor annak ugyancsak le kellene esnie. Ez az ember azt nem vette figyelembe, hogy mindennek azért kell leesni, mert a Föld itt van, a Föld azonban szabadon lebeg a világűrben, mint a csillagok, amelyek

egymást a maguk teljességében kölcsönösen tartják fenn.

Azok az emberek, akik ma úgy gondolják, hogy mindennek a külső érzékeken keresztül a mai tudomány mintájára kell igazodni, arra az emberre hasonlítanak, aki azt mondja: ha a Föld nem nyugszik egy nagy cöveken, akkor le kell esnie. Az antropológiai igazságok olyanok, hogy azok egymásra kölcsönösen támaszkodnak, mint a csillagok. Erre rá kell jönni. Ha az ember a megszokott értelmével erre rájött, akkor kezd teljesen, eszmeileg az antropológiát megragadni, az olyan dolgokat is, mint a születés és a halál összetartozása. De menjünk tovább. Vegyük szemügyre, hogy az, aki napjaink tudományával felkészítve, de eleven, fogékony hozzáállással, mennyire nem tudja az egész embert megismerni, hanem a tegnap kifejtettek szerint csupán a szerveit.

Nos, látják, a beavatási úton nyert szervismeret révén nem a születés és a halál jelenik meg az ember lelke előtt, hanem valami egészen más. A szervismeretben a születés és a halál teljesen elvesztette megszokott értelmét, mert meghalni tulajdonképpen csak az egész ember tud, egy szerv nem tud meghalni. A tüdő például nem hal meg. Azt már egy kicsit a megszokott tudomány is kezdi sejteni, hogy, amikor az egész ember meghal, az egyes szervei bizonyos értelemben önmagukban megelevenedhetnek. Az egyes szervek nem halnak meg, függetlenül attól, hogy az embert eltemetik, vagy elégetik, az egyes szervek megkeresik a maguk számára az utat ki a kozmoszba, amikor az ember már

a Földben fekszik és az betakarja őt. A szervek a vízen, a levegőn és a hőn keresztül keresik a maguk útját ki a kozmoszba. A szervek a valóságban nem halnak meg, hanem feloldódnak, csak az egész ember hal meg.

Az emberrel kapcsolatban a halálról csak az egész ember vonatkozásában van értelme beszélni. Az állat esetében viszont a szervekről olyan értelemben kell szólni, hogy azok meghalnak. Az ember esetében az állattal szemben az a különbség, hogy nála a szervek feloldódnak. Mégpedig gyorsan oldódnak fel, mintha Önök egy éretlen almát főznének, azon ugyanis a folyamat gyorsabban zajlik le, mint az érett almán. Az elföldelés a lassú folyamat, az égetés a gyorsabb. De a szervek a maguk sajátossága szerint is követhetők, amint a végtelenbe távoznak. Odakinn a kozmoszban azonban nem szélednek szét a végtelenben, hanem visszatér az ember számára az, amiről tegnap beszéltem, a nagy, kozmikus ember.

Ha az ember a beavatott tudásával követi a szerveket, akkor azt látja, ami azokkal ténylegesen történik a halálban, vagyis rokonság szerinti kiáramlásukat a kozmosz régióiba. A szív máshová megy, mint a tüdő, a máj máshová, mint a tüdő és a szív. Szétszóródnak a kozmoszban. Ezt lehet látni, ha az ember a beavatás útján a szervtudatot, a szervekkel kapcsolatos tudatosságot kifejlesztette. Akkor jelenik meg ez az ember. Akkor jelenik meg az ember, ahogy tulajdonképpen a kozmoszba illeszkedik. Ennek a kozmoszba illeszkedett embernek a szemléletében jeleníthető meg az, ami példá-

ul az egymásra következő inkarnációk alapját képezi.

Ahhoz, hogy az ember korábbi földi életek visszatérését ebben a földi életben fel tudja ismerni, nem az egész ember szemléletére van szüksége, hanem csupán arra, ami ebből a szervszemléletből adódik. Ezért van az, hogy azok az emberek, akik a Hold-úton keresztül jutottak el a szellemi világba, mint a misztikusok, a teozófusok és mások, mindenféleképpen láttak, régebben élt emberi lelkeket, isteneket, szellemeket, de nem tudták azokat felismerni, nem tudtak rájönni arra, hogy tulajdonképpen azok kik voltak, nem tudták határozottan kijelenteni, hogy ez Alanus ab Insulis, ez Dante, ez Brunetto Latini. Ezek a lények jelen voltak, olykor igencsak groteszk jeleket mutatva. Korábbi inkarnációk voltak jelen, de nem tudták megkülönböztetni, hogy ezek saját, idegen, vagy valamiféle más származékok. Ilyenformán a szellemi világ ebbe a nappalba varázsolt éji világba belépett, de a Vénusz-impulzus hatására nyomban föloldódott. Mint szellemi világ, összességében jelen van, de nem nyeri el azt a határozottságot, amit el kell, hogy nyerjen. Látják tehát, hogy ebben a világban kezdődik annak a lehetőségnek a belátása, hogy hogyan van az ember egészében a világban, hogyan létezik, mint kozmikus lény.

Másrészről ezzel van kapcsolatban egy mondhatni rendkívül tragikus felismerés. Ha ugyanis az ember csak egész ember lenne, ahogy a bőrében itt a Földön megjelenik, akkor az egy igencsak jó, szelíd és nemes lény lenne! De amennyire nem le-

het a halált a közönséges tudattal felkutatni - megragadni lehet a jelzett érzékekkel, de kutatni nem -, ugyanúgy nem lehet a közönséges tudattal felkutatni, hogy miért tudnak az emberek azokkal a nyíltszívű arcocskáikkal - mert hát nemde ilyenek - gonoszak is lenni. Gonosz ugyanis az ember nem egész emberként lesz. A bőr az rendkívül jó valami. Gonosz az ember az egyes szerveken keresztül lesz. A szervekben rejlik a gonoszság lehetősége. Innen tanulja meg az ember a szervek rokonságának az egyes világ régiókkal való összefüggésében azt is felismerni, hogy melyik világ régióból jön a gonosztól való megszállottság, ez ugyanis alapjában véve még a legkisebb gonosz esetében is fennáll. Úgy van tehát, hogy az embernél először az egész ember megismeréséből lép elő a születés és a halál, másodszor az ember egészséges és beteg állapotban lévő organizációjának megismeréséből és annak a kozmosszal való rokonságából, a gonosz.

A golgotai misztériumon átment személy is csak akkor léphet az ember lelke elé, ha az emberi organológiából kiindulva előbb lehetőséget kap arra, hogy a kozmikus embert meglássa. Krisztus ugyanis kozmikus emberként a Napból jött. Ő addig még nem volt földi ember. Kozmikus emberként jött le. Hogyan ismerjen fel az ember egy kozmikus embert, ha előzőleg nem készült fel arra, hogy egy ilyen egyáltalán fel fogjon! Éppen egy krisztológia eredhet a kozmikus embernek ilyen fel fogásából. Látják, így vezetnek a helyes utak a szellemi világba, a születés és a halál megismerésére, az

emberi szerveknek a kozmosszal való rokonságának a megismerésére, a gonosz megismerésére, a kozmikus ember, Krisztus megismerésére.

Ha mindezt úgy mutatjuk be, hogy azok egymást kölcsönösen alátámasztják, akkor meg lehet érteni. A megértés pedig a legjobb út ahhoz, hogy a megértett dolgok fölött való gondolkodás és meditáció révén, az ember maga jusson be a szellemi világba. Más meditációs szabályok aztán további megerősítéseket jelentenek. A mai ember számára ez a helyes út a szellemi világba. Ezzel szemben minden más úton történő próbálkozás, ami ma nem a megszozott tudaton keresztül és annak megőrzésével történik, mint a médiumizmus, a szomnambulizmus, a hipnózis és hasonló, akárcsak minden olyan világi folyamatnak a vizsgálata, amelyet a mai karikatúraszerű természettudomány értelmében vett tudattal nem lehet megragadni, mindezek téves utak, mert nem vezetnek az igazi szellemi világba.

A menny megnyilatkozása a Földön a művészetén keresztül

Ha az ember érzelmileg figyelmessé válik arra a kutatási eredményre, amiről beszéltem - és erre képes -, vagyis hogy a szervismereten keresztül a kozmikus ember visszatér, akkor Krisztus ebben a visszatérésben némiképpen érthetővé válik. Ha az ember azt, ami az okkult kutatás és szemlélet számára felszínre jön, ami a beavatott tudatában a kutatással megjelenik, ha mindez az emberben érzelmileg létrejön, akkor a menny a

Földön az érzelmen keresztül a hétköznapi tudatban megnyilatkozik. Ez történik a művészetén keresztül. A művészetben egy félig tudattalan valami azt ragadja meg lelkiileg, ami a szellemi világból éppen azon a visszatérő úton keresztül jut el az emberhez, amiről beszéltem. Innen eredt az, hogy minden időkből azok az emberek, akiket karmájuk erre predesztinált, a művészetben a földi-anyagiban a szellemet ragadták meg.

Naturalista művészetünk erről az útról letért. De a művészet fejlődésének minden magaslata az emberiségben a szellemet jeleníti meg az érzéki világban, vagy úgy is mondhatnánk, hogy az érzéket a szellemi szférák magasába emeli. Raffaellót, a festőt azért értékelik olyan magasra, mert ő ezzel a mércével mérve mindenki másnál jobban tudott az érzéki világban olyasvalamit megjeleníteni, ami a szellembe emelkedik.

Volt az emberiség fejlődésében egy olyan áramlat, amely inkább a plasztikus, a képzőművészetek felé vonzódott. A képzőművészetekben ma megint új életet kell találnunk, a képzőművészetekben lévő közvetlen elemi impulzus azonban továbbra is az elmúlt időkben. Már jó ideje, néhány évszázada egy másik, a zenei impulzus körvonalazódik. Ezért a képzőművészetek is többé-kevésbé zenei alakot vesznek fel. Művészeti vonatkozásban a zene az emberiség jövője és mindaz a zenei, ami a szóbeli művészetekben felszínre tud jönni. A dornachi Goetheanum zeneileg volt megalkotva, architektúráját, plaszticitását, festészetét ezért értették meg egyelőre oly kevéssé. A most készülő is azért értik meg olyan nehe-

zen, mert a zeneiséget teljességgel ennek a fejlődésnek az értelmében kell a plasztikus, festészeti, szobrászati elemekbe belevinni.

Azonban éppen az, amire már utaltam, ami az emberiség fejlődésének a csúcását jelenti, Krisztus életeli-szellemi alakjának eljövetele olyan valami, aminek ábrázolása a festészetben a reneszánszkorban és az azt megelőzőben olyan csodálatosan sikerült, amelyet azonban a jövőben a zeneiségben kell megtalálni. Az erre irányuló törekvés megvolt, mégpedig Richard Wagnerben. Ez a törekvés vezette őt végül is „Parsifal”-jához. De a „Parsifal”, már ami a Krisztus-impulzusnak a földi-érzéki világba történő belevarázsolását illeti, éppen ott, ahol a legkeresztényibb akar lenni, egyfajta szimbolikus sejtetésbe lebeg el: galamb jelenik meg és hasonló. Az áldozás szimbolikusan van jelen. A zenei elemek nem jelenítik meg azt, amit a Krisztus-impulzus a kozmoszban és a Földön tulajdonképpen jelent. A zeneiség azonban képes arra, hogy ezt a Krisztus-impulzust hangokban, alakot nyert, átlesztett, átszellemiesített hangokban a világ elé tárja. Ha a zene enged, hogy az antropozófiai szellemtudomány inspirálja, akkor meg fogja találni az utat, mert tisztán művészileg és érzelmileg rá fog jönni arra, hogy hogyan lehet hangokban szimfónikusan megeleveníteni mindazt, ami a kozmoszban és a Földön mint Krisztus-impulzus él.

Ehhez csupán a zenei átélésnek az a misztikus átérzésig menő elmélyítése szükséges, ami a tercek területét dűrba tudja mélyíteni. Ha ezt az ember olyannak éli meg, ami

zeneileg egész bensőjébe van zárva és aztán érzékeli a kvintek területét dűrban, olyannak érzékeli, aminek valamilyen beborító jellege van, ami-ben van valami abból, ha az ember a kvint-alakzatba belenő, ami az emberi és a kozmikus határáig terjed, ahol a kozmikus az emberibe belehangzik, az emberi a kozmikus felé vágyódik, igen, viharzóan kifelé vágyódik, akkor lehet a zeneiben azon misztériumon keresztül, amely a tercek és a kvintek területe között dűrban játszódik, valamit átélni abból, ami mint emberi benső, a kozmoszba akar kitörni. Aztán odajut az ember, hogy az élet a kozmoszban először szeptim-disszonanciákban hangzik fel, ahol azok olyanokként szólnak, amelyeket az ember a kozmoszban érzékelve tud átélni akkor, amikor a különböző szellemrégik útján halad kifelé és odajut, hogy úgy hagyja a szeptim-disszonanciákat elszállni, hogy azok éppen ezáltal valami határozottságot vesznek fel, akkor a szeptim-disszonanciák elszálltukban olyasvalamit kapnak, ami a zenei élmény számára zenei firmamentumként jelenik meg.

Míg az ember már előzőleg intimitás vonásokban moll-élményt sejtett a dűr-élményben, a szeptim-disszonanciáknak ebben az elszállásában, ebben a kialakulásában egyfajta teljességre talál, amely a maga teljességében szinte harmonikus, szinte konszonáns lesz, mivel elszáll, megvan benne a lehetőség, hogy a szeptim-disszonanciákból intenzív moll jöjjön elő, a szeptim-disszonanciáknak ebből az elszálló harmóniaszerűségéből megtalálja az ember az utat vissza a kvintek területére mollban és innen a kvint-területnek a moll-

terc-területtel való áthatódását, akkor az ember ezen az úton létrehozta az inkarnáció zenei élményét, mégpedig éppen Krisztus inkarnációját.

Ekkor az ember ebben a kozmikus érzékeléssel szemben csak látszólag disszonáns szeptim-területre történő önkíradásban, amely firmamentumot formál, miközben az oktávok mögöttesen, de csak megközelítően mögöttesen helyezkednek el, úgy találhatja: ezt az átérzésben ragadta meg, majd az említett módon visszatér, és a mollban tartott terc-konszonánsok csíraalakzatában megtalálja a lehetőségét az inkarnáció zenei ábrázolásának, majd ezen a területen ismét visszatér a dúrba, akkor ebből az alakzataból, ebből a zenei alakzataból kihangzik Krisztus „Hallelujá”-ja, tisztán zeneileg, a hangok tiszta alakzataból. Ekkor az ember hangzatok alakjában varázsol elő valamilyen közvetlen érzékfelettit és állítja oda a zenei érzékelés számára.

A Krisztus-impulzus a zeneiben megtalálható. A szimfonikusnak az a feloldódása a többé már inkább nem muzikálisba, ami Beethovennél található, ugyancsak visszavezethető a valódi kozmikus működésre a zenei elemekben. Bizonyos szűkösségből, sőt mondhatnám, tradicionális korlátozottságból Bruckner ezt kísérelte meg. De hogy hogyan ragadt benne, azt éppen a hátrahagyott szimfónia mutatja, amely egyrészt csodálatos, másrészt tapogatózás egy tulajdonképeni zenei elem segítségével, amely nem érkezik meg ennek a zenei elemnek teljes átéléséhez, amelyet csak úgy lehet átélni, ahogyan most elmondtam, ha az ember a tiszta zeneiben halad előre és benne meg-

találja az esszenciálisat, a lényegszerűt, amely egy világot hangokba tud varázsolni.

Az antropozófiai inspiráció által egyszer majd egészen biztosan létrejön az, amire utaltam, ha az emberiség nem jut dekadenciába. Egyszer majd el lehet jutni oda - hiszen ez csak az emberektől függ -, hogy a Krisztus-impulzus éppen a zeneiben nyilatkozzon meg a maga igazi alakjában a világban.

Ezt azért akartam a lelkük elé tárni, mert ebből láthatják, hogy az antropozófia az élet minden területére be akar jutni és ez megtörténhet, ha másrészt az élet is tényleg megtalálja a helyes utat az antropozófiai tapasztaláshoz és az antropozófiai kutatáshoz. Ez még inkább így lehet, ha mindaz, ami az antropozófiában adva van, egyszer visszhangként tör elő a zeneiből, mint a krisztológiai rejtély megoldása.

Ezekkel a szavakkal szeretném kitéjesíteni azt, amire ezeken az előadásokon csak utalni tudtam, utalni arra, hogy azok milyen szándékokkal voltak kapcsolatosak. Ehhez csak azt szeretném még hozzátenni, hogy bárha sikerült volna a lelkeket egy kicsit megmozdítani, hogy amit ezeknek az antropozófiai igazságoknak a bemutatásával érthetővé próbáltam tenni, ténylegesen ezen igazságok csíráivá tudjanak válni minden lélekben és egyre kiterjedtebb életet nyerjenek az emberi civilizációban.

Legyen ez az előadásciklus is csekély hozzájárulás az antropozófiai törekvések messzire mutató céljainak megvalósításához.

Rudolf Steiner

A világ pünkösdje az antropozófia híradása

Krisztiania, 1923. május 11.

Ha az ember visszatekint az emberiség fejlődésére, több kisebb-nagyobb olyan esemény tűnik fel, amely belenyúlt az egész emberiség életébe. A legnagyobb ezek közül az események közül az, amelyet Golgotai Misztériumnak nevezünk. Ezen keresztül nyúlt bele az emberiség fejlődésébe a kereszténység. A Golgotai Misztériumot, történéseinek idejében, egészen másképpen értették meg, mint a későbbi időkben, és a mi időnkben ismét új módon kell megérteni, felfogni. Az antropozófia feladata, hogy a Golgotai Misztériumot a mi korunknak megfelelő helyességgel értse meg.

Vissza kell helyezkednünk régebbi időkbe, amikor az embernek egészen más tudata volt, mint ma. Három, négy évezreddel ezelőtt az embernek ösztönös tudata volt arról, hogy mielőtt leszállt a Földre, a fizikai testbe, a szellemi világban élt. Minden ember tudta, hogy benső világában egy lelki-szellemi lény lakik, akit az isteni hatalmak küldtek le a földi létbe.

A halálról is más tudata volt akkor az embernek, mert visszaemlékezve földi élete előtti létére, tudta, hogy ami belőle földi élete előtt élt, az a halál után is élni fog.

Abban az időben voltak olyan iskolák, amelyek egyszersmind vallá-

sos intézmények is voltak, ezeket nevezik misztériumoknak. Ezekben az iskolákban, vallásos intézményekben, arra tanították az embert, amit ő maga tudott az életről mielőtt leszállt a Földre. Így megtudta, hogy Földi élete előtt úgy élt csillagok és szellemi lények között, mint itt a Földön a növények, állatok, hegyek, folyók között.

Az ember azt mondta: a csillagok világából szálltam le a Földi létbe. De tudta, hogy a csillagok nem pusztán fizikaiak, hanem minden csillagon szellemi hatalmak laknak, azok a szellemi hatalmak, akikkel kapcsolatban volt, mielőtt leszállt a Földre. Tudta, hogy ha halálakor leveti fizikai testét, ismét visszatér a csillagvilágba, vagyis a szellemi világba. A legfontosabb csillagnak a Napot tekintették, a Napot a maga lényével, akik közül a legmagasabb-rendűt Magasztos Napbeli Lélynak nevezték.

A misztériumokból származott az a tan, hogy a Nap-lény adja az embernek - Földre szállása előtt - azt az erőt, amelynek segítségével a halál után megfelelőképpen visszatérhet a csillagvilágba, a szellemi világba. A misztériumi tanítók azt mondták tanítványaiknak - és a tanítványok a többi embernek -, hogy a Nap szellemi ereje az a szellemi fény, amely átvisz titeket a halálon, és amelyet - amikor

születésekkel a Földi létbe lejöttek - magatokkal hoztatok.

A misztériumtanítóktól sok ima, sok magasztos tan származott és ezek mind a magasztos Nap-lényt dicsérték, írták le. A misztériumtanítók azt mondták tanítványaiknak - és ezek aztán az egész emberiségnek -, hogy az ember, ha áthaladt a halál kapuján, először az alacsonyabbrendű csillagok és csillagvilágbeli lények szférájába ér, de azután fel kell emelkednie a Napon túlra. A Napon túlra azonban nem tud felemelkedni, ha nem adatott meg neki a Nap-lény ereje. Ezért azoknak a lelkét, akik ezt megértették, ha a halhatatlanságot adó Napszellemhez imádkoztak, melegség töltötte el.

A Naphoz szóló költői műveknek és a vallásos áhítat gyakorlatának az ember érzéseit átható, egészen különleges értéke volt. Az ember úgy érezte, hogyha a Nap-kultuszt végre tudja hajtani, a világmindenség Isteneivel van kapcsolatban. Azoknál a népeknél, amelyeknél Nap-kultusz volt, olyan kultikus cselekményeket, ceremóniákat vezettek be, amelyek kiváltképpen szolgálták a Nap iránti áhítatot. Ez a Nap-kultusz rendszerint abból állt, hogy az Isten képmását sírba helyezték és néhány nap múlva, kiemelték, annak jeléül, hogy van a világmindenségben egy Isten, a Nap-Isten, aki - nehogy áldozatul essen a halálnak - mindig feltámasztja az embert. A kultikus cselekmény elvégzésekor az áldozópap azt mondta tanítványainak és a tanítványok aztán az emberiségnek: - Ez a jele annak, hogy mielőtt a Földre leszálltatok, abban a szellemi világban voltatok, ahol a Nap-Isten él.

Azt mondták a Nap-kultusz híveinek: - Nézzetek fel, ott fenn a Nap világít, de ez csak külső megnyilatkozása a Nap-lénynek, e mögött a fény mögött van az örökkévaló Nap-Isten, aki biztosítja számotokra a halhatatlanságot.

Így azok az emberek, akik ezt tanulták, tudták, hogy a szellemi világokból szálltak le a földi világba, és hogy elfelejtették azt a világot, ahol a Nap-Isten van.

Születésekkel elhagytátok a Nap-isten birodalmát, de ha átléptek a halál küszöbén, újra megtaláljátok azt az erőt, amelyet Ő a szívetekbe helyezett - ezt mondták az áldozópapok a híveknek.

A misztériumok beavatott papjai tudták, hogy a magasztos Nap-lény, akiről híveiknek beszéltek, ugyanaz a lény, mint akiről később, mint Krisztusról szólnak. A Golgotai Misztérium előtt az áldozópapnak azt kellett mondania a híveknek: - Ha tudni akartok valamit Krisztusról, akkor ne a Földön keresgéljete, hanem emelkedjete a Nap titkaihoz. Csak a Földön kívül találjátok meg Krisztus titkait.

Aránylag nem volt nehéz az akkori embernek, hogy ennek a tanak a hívévé szegődjön, mert ösztönszerűen visszaemlékezett Krisztus birodalmára, ahonnan leszállt a Földre. Az emberiség azonban fejlődésnek van alávetve és a születés előtti, szellemi életre való ösztönszerű emlékezés lassanként elveszett. A Golgotai Misztérium előtt nyolcszáz évvel már csak igen kevesen emlékeztek vissza a születés előtti életre.

Gondolják csak el, hogy az ember átmegy a halálon, kiemelkedik

a csillagok messzeségeibe, és lassanként eljut azokra a helyekre, ahonnan a csillagokat, a Napot is, a másik oldalról látja. A halál után kiemelkedünk a kozmoszba és a Napot a másik oldalról látjuk. Ha azonban a Napot a másik oldalról látjuk, nem fizikai korongnak látjuk, hanem szellemi lények birodalmának. A Golgotai Misztérium előtti időben, a halál után és a születés előtt, az ember a másik oldalról látta a Napot és a Napon Krisztust. A misztérium-tanítók emlékeztethették tanítványaikat Krisztus látására, mert felélesztették bennük a gondolatot: - Mielőtt a Földön voltam, a Napot a másik oldalról láttam. Így történt a régi időkben, a Golgotai Misztérium előtt.

De elérkezett az idő, amikor már nem lehetett feléleszteni az emberben ezt az emlékezést. Kb. nyolcszáz évvel a Golgotai Misztérium előtt egyre kevésbé lehetett azt az emlékezést feléleszteni, hogy mielőtt a Földre lejötünk, Krisztust a Nap másik oldaláról láttuk. Most már nem mondhatták a misztériumtanítók: - Nézzetek fel a Napra, az Krisztus megnyilatkozása.

Az emberek ezt már nem értették volna meg. Az ember úgy érezte itt a Földön, hogy a Krisztus-erő egészen elhagyta, a szellemi világra való emlékezést nem lehet életre kelteni.

Csak most következett be az, amit halálfélelemnek neveznek, mert azelőtt az ember látta meghalni a fizikai testet, de tudta, hogy mint lélek, Krisztus birodalmához tartozik és nem hal meg. Most nagy gondot jelentett az embernek halhatatlan, örök mivoltának a sorsa. Mintha elvágták volna Krisztushoz való kapcsolatát. Ez azért volt, mert már nem tudott fel-

tekinteni a szellemi világokba, és mert Krisztust a földi világban sehol sem lehetett megtalálni. Akkor, amikor az ember Krisztust már nem találta meg az érzékfelettségben, a Napon túl, Ő végtelen kegyelmében és irgalmában lejött a Földre, hogy az ember itt a Földön megtalálhassa Őt.

Olyasvalami történt a világfejlődésben, amihez hasonló nincs. Mert az összes emberfölötti lény - Angeli, Archangeli, Archai, egészen a legmagasabb isteni lényekig - a szellemi világokban csak átváltozásokon, metamorfózisokon mennek keresztül. Nem születnek és nem halnak meg. Akkoriban, a misztériumokban azt mondták, hogy csak az ember ismeri a születést és a halált. Az istenek csak a metamorfózist ismerik, a halált nem.

Mivel az ember nem juthatott el Krisztushoz, Krisztus jött le az emberhez a Földre. Ehhez szükséges volt, hogy mint Isten átélje azt, amit istenek sosem éltek át: a születést és a halált. Krisztus egy embernek, a Názáreti Jézusnak a lelke lett, átélte a születést és a halált, vagyis először történt, hogy egy Isten átment a halálon. Az a lényeges a Golgotai Misztériumban, hogy az nemcsak az emberiség ügye, hanem az isteneké is. Az istenek elhatárolták: egyik közülünk, a magasztos Nap-lény egyesítse annyira a maga sorsát az emberiséggel, hogy átélje a születést és a halált. Ettől az időtől kezdve az ember a Golgotai eseményre tekintve megtalálja a Földön azt, akit - mivel tudata már nem ér az égit - egyébként elveszített volna: megtalálja Krisztust.

Azokban, akik a golgotai titkokat legelőször élték át, még meg-

volt az ösztönös tudat örökségének utolsó maradványa és ezzel a tudattal észlelték, ami történt. Ezek voltak a tanítványok, Krisztus apostolai. Tudták, hogy ugyanazt a lényt, akit ezelőtt szellemileg a Napon talált meg az ember, most akkor éri el, ha megfelelő módon megérti Krisztus Jézus születését, életét és szenvedéseit.

A Golgotai Misztérium idején csak nagyon kevés ember tudta, hogy aki a Názáreti Jézusban élt, az a Földre szálló magasztos Nap-lény. A IV. századig még tudták, hogy Krisztus, a Nap-lény és a Názáreti Jézusban élő Krisztus egy és ugyanaz a lény. Különösen mély érzéseket kelt az emberben, ha a szellemtudománytól hallja, hogy az első keresztény századok embere áhítatosan így imádkozott: - Hála a Krisztuslénynek, hogy a szellemi világokból leszállt hozzánk a Földre, mert különben teljesen el lennénk választva Tőle!

A Golgotai Misztérium utáni IV. század elmúltával, már nem fogták fel, hogy a magasztos Nap-lény, Krisztus, az az istenség, aki az embernek, mint embernek biztosítja a halhatatlanságot. A IV. századtól kezdve egészen a mi időkig már csak a külső evangéliumi szöveg volt érvényben, amely történelmileg elmondja, hogy a Golgotai Misztérium megtörtént. Az Evangélium szavai azonban évszázadokon keresztül olyan erővel hatottak, hogy az ember általuk lelkét a Golgotai Misztérium felé tudta fordítani.

Ma azonban olyan időknek nézünk elébe, amikor az ember már olyan sokat tanult a természet titkairól, hogy ez teljesen elidegeníti őt az evangéliumi szavaktól, hacsak ki nem

épül az új, Krisztushoz vezető út. Ezt az utat építi meg az antropozófia úgy, hogy az embert újra elvezeti a szellemi világ megismeréséhez. Mert a Krisztus eseményt csak, mint szellemi eseményt, szellemi tényt lehet megérteni. Aki a Krisztus eseményt, mint szellemi tényt nem tudja megérteni, az egyáltalán nem értheti meg.

Az antropozófiai megismeréssel visszahelyezkedhetünk abba az időbe, amikor Krisztus Jézus Palesztinában járt és földi sorsát élte át. Betekintethetünk a tanítványok és apostolok lelkébe, akik ösztönös megismerésüknek megfelelően tudták, hogy az a lény, akinek azelőtt a Napon volt a lakhelye, leszállt a Földre és közöttünk járt. Az a lény, aki mint Krisztus Jézus közöttünk járt a Földön, azelőtt csak a Napon volt megtalálható. A tanítványok azt mondták: -A Názáreti Jézus szeméből a napfény világít felénk, a Názáreti Jézus szavából a melegítő Nap ereje szól hozzánk. Amikor a Názáreti Jézus közöttünk jár, ez olyan, mint amikor maga a Nap küldi ki fényét és erejét a világba.

Akik ezt megértették, azt mondták: - Így jár közöttünk, egy emberben élve, az a Nap-lény, akit régebben csak úgy értünk el, ha tekintettünk a szellemi világ felé irányítottuk. Mivel a tanítványok és apostolok ezt tudták mondani, helyes kapcsolatban voltak Krisztus halálával, helyesen értették meg azt. Ezért maradhattak Krisztus tanítványai akkor is, amikor Krisztus Jézus átélte már a földi halált.

A szellemtudományos megismerés alapján tudjuk, hogy Krisztus, amikor elhagyta a Názáreti Jézus testét, szellemileg járt a tanítványok

között és tovább tanította őket. A tanítványok és apostolok egy idő múlva elvesztették azt az erőt, amelyet azért kaptak, hogy Krisztus tanítását magukba fogadhassák akkor is, amikor már csak szellemtestben jelent meg előttük. Krisztus tanítványainak az életében van egy időpont, amikor azt mondják: - Láttuk Őt, de most nem látjuk már. Az égből a Földre szállt hozzánk. Hova költözött?

Azt az időpontot, amikor a tanítványok úgy hitték, hogy elvesztették Krisztus jelenlétét, a mennybe-menettel ünnepe jeleníti meg. Ez az ünnep örökíti meg azt a tudati tény, hogy a tanítványok elől eltűnt a magasztos Napszellem, aki a Názáreti Jézusban, az emberben itt járt a Földön. Miután Krisztus tanítványai ezt tapasztalták, olyan mélységes bánat fogta el őket, amelyhez fogható nincs a Földön. A régi misztériumokban, amikor a Nap-kultuszt ünnepelték és Isten képét a Földbe helyezték, hogy csak napok múltán emeljék ki onnan, a lelkeket elfogta az Isten halála fölötti, nagy szomorúság. De ennek a szomorúságnak a nagysága össze sem hasonlítható azzal a bánattal, amely most Krisztus tanítványainak a szívébe költözött.

Minden valóságos, nagy megismerés a bánatból, a fájdalomból született. Ha az ember az antropozófiai szellemtudomány által leírt megismerési eszközök segítségével a magasabb világok felé vezető úton halad, csak úgy érhet célhoz, ha átéli a fájdalmat. A szellemi világot csak akkor lehet megismerni, ha az ember szenvedett, sokat szenvedett és ezáltal megszabadult a fájdalom nyomasztó hatásától.

Krisztus tanítványai a mennybe-

menetel utáni tíz nap alatt mérhetetlenül sokat szenvedtek, mert Krisztus eltűnt látásuk elől. Ebből a fájdalomból, ebből a végtelenül nagy bánatból származott az, amit a pünkösd titkának nevezünk. Krisztus tanítványai, miután külső, ösztönös szellemi látásuk elvesztette Krisztust, újra megtalálták Őt benső világukban, érzésükben, a bánat, a fájdalom élményében.

Most tekintsünk még egyszer vissza a régebbi időkbe. A Golgotai Misztérium előtti emberek emlékeztek a születés előtti létre. Tudták, hogy a preexistenciában, a halhatatlanság elérésére, Krisztustól kapták az erőt. Most tudták azt, hogy saját emberi erőikkel nem tekinthetnek vissza a szellemi világra, a preexistenciára. A tanítványok afelé fordultak, ami a Golgotai eseményre vonatkozólag megmaradt emlékezetükben. Lelkükben ebből az emlékezésből, ebből a fájdalomból életre kelt a szemlélete annak, amit az ember - mivel ösztönös szellemi látása már nem volt - elveszített.

A régiek azt mondták: - Mielőtt megszülettünk a Földön, Krisztusnál voltunk. Tőle kaptuk a halhatatlanság erejét. Krisztus tanítványai most, tíz nappal azután, hogy szemük elől Krisztus eltűnt azt mondták: - Láttuk a Golgotai Misztériumot. Ez ad nekünk erőt ahhoz, hogy újra halhatatlan lényeknek érezzük magunkat. Szimbolikusan ezt a tüzes nyelvek fejezik ki. A Golgotai Misztérium került a régi misztériumi Nap-mítosz helyébe. A szellemtudomány alapján ezt nevezzük a pünkösd titkának.

Pál apostol, amikor átélte a damaszkuszi kinyilatkoztatást egészen

világosan látta, hogy Krisztus a Nap-lény. Pál apostol a régi misztérium-beavatottak tanítványa volt. Világossá vált előtte, hogy az ember csak úgy találja meg Krisztust, ha szellemi látásával eléri a szellemi világot. Azt mondta: - Vannak tanítványok, akik azt állítják, hogy a Napszellem egy emberben élt és átment a halálra. Ez nem lehet így, mert a Napszellem csak a Földön túl látható. Pál apostol mindaddig, amíg misztérium-bölcsessége alapján ezt hitte, küzdött a kereszténység ellen.

A damaszkuszi Krisztus-megnyilatkozás világossá tette Pál apostol előtt, hogy Krisztust látni lehet akkor is, ha az ember nem emelkedik a szellemi világokba. Ő valóban leszállt a Földre. Ettől a pillanattól kezdve tudta: Krisztus Jézus tanítványai igazat szóltak, a magasztos Nap-lény a mennyből a Földre szállt.

Ha Krisztus nem jelenik meg a Földön, ha csak a Nap istene marad, az emberiség a Földön elpusztul. Az ember egyre inkább azt hitte volna, hogy csak az anyagi dolgok léteznek, a Nap anyagi dolog, a csillagok is anyagi dolgok. Az emberek teljesen elfelejtették volna, hogy ők maguk a születés előtti létből, a csillagvilágból, a szellemi világból szálltak le a Földre.

Az embernek azonban csak egy bizonyos ideig lehetnek olyan gondolatai, hogy minden materiális. Ha pl. az összes ember egy évszázadon keresztül csak azt hinné, hogy minden materiális, elveszítenék a szellem benső erejét, megbénulnának, megbetegednének. Ez történt volna az emberiséggel, ha Krisztus a maga végtelen irgalmával a szellemi világból nem száll le a Földre.

Önök azt mondhatják: - Hiszen sok ember van, aki nem akar tudni Krisztusról, nem hisz Krisztusban. Hogy van a dolog ezekkel? Miért nem lettek bénák, gyengék, betegek? De látják, Krisztus a Golgotai Misztérium idejében nem azért jelent meg a Földön, hogy egy tant adjon az embernek, hanem, hogy megjelenésének tényét élje át a Földön. Az összes emberért halt meg. A golgotai esemény megjavította, megmentette az összes ember fizikai konstitúcióját, azokét is, akik nem hittek Krisztusban. Egész mostanáig lehetett az ember kínai, japán, hindu, lehetséges volt, hogy tudni sem akar Krisztusról, Krisztus mégis az összes emberért halt meg.

Ez a jövőben ugyanilyen módon nem lesz lehetséges, mert a jövőben sokkal inkább lesz mértékadó a megismerés, mint eddig. Az emberiség fejlődésében egyre inkább szükségessé válik, hogy minden ember a szellemiség és a szellemi élet bizonyos megismeréséhez jusson.

Az antropológiai szellemi kutatás olyan megismerésre törekszik, amely minden embert a szellemi világba vezet. Ezzel a megismeréssel lehet Krisztust újra megismerni, de úgy, hogy ha az ember a helyes antropológia birtokában van, Krisztust olyan módon tudja ábrázolni, hogy az minden ember számára érthető. Ha valaki azzal, amit eddig, mint kereszténységet terjesztettek, Afrikába, Ázsiába ment, talán akadtak egyes emberek, akik Krisztus híveinek vallották magukat, de a népek nagy tömege visszautasította a kereszténységet, mert nem tudta megérteni azt, amit a misszionáriusok mondtak.

Milyen vallásuk volt ezeknek, a népeknek? Olyan vallásuk volt, amely magában a népben jött létre és csak maga a nép értette meg, mert a nép egy szent hely, vagy egy szent személy tiszteletében élt. Amíg a régi egyiptomiak istenüket Thébában tisztelték, Thébába kellett menniük, hogy ott az isten szent voltát tisztelhessek. Amíg Zeust Olimpiában tisztelték, Olimpiába kellett menni, hogy ott tisztelhessek Zeust. Így kell a mohamedánnak is Mekkába mennie.

Megmaradt valami ebből a kereszténységben is. Ha azonban helyesen értjük meg a kereszténységet, akkor tudjuk, hogy a Nap mindenkire világít, Thébára, Olimpiára, Mekkára is. A Napot fizikailag mindenütt egyformán lehet látni, ezért a magasztos Nap-lény, Krisztus szellemi tisztelete is mindenütt lehetséges. Az antropológia megmutatja majd az embernek, hogy az a lény, akit a Golgotai Misztérium előtt csak ösztönös földöntúli képességekkel lehetett elérni, a Golgotai Misztérium óta a Földön megszerzendő megismerési erővel érhető el. Újra meg fogják érteni a mondást: a mennyek országa eljött a Földre, és nem fognak homályosan, misztikus módon az ezeréves birodalomról beszélni, hanem megértik, hogy amit azelőtt a Napon találhatott meg az ember, az azóta a Földön van. Azt fogják mondani: - A Golgotai Misztérium óta, mivel Krisztus leszállt a Földre, itt lakik Ő ezen a Földön is, közöttünk emberek között.

Amint a tanítványok a pünkösd titkának érezték, azt az ember mindig újra átérezheti: Krisztus maga szállt le a Földre. A mi szívünkben kisarjad az Ő ereje, mint halhatatlanságot ho-

zó erő. Akkor Krisztus szavait mély-séges igazságukban komolyan kell venni. Komolyan kell venni pl. azt a mondást: „És én veletek vagyok a világ végezetéig”. Ha az ilyen mondást szellemi mélységében egészen komolyan vesszük, akkor eljutunk annak a megismeréséhez, hogy Krisztus nemcsak időszámításunk kezdetén volt itt. Mindig itt van, szól hozzánk, csak meg kell, hogy halljuk. Ehhez azonban a szellemtudomány révén meg kell tanulnunk, hogy minden anyagiségben a szellemet lássuk, szellemet a kő, szellemet a növény, az állat, az ember, a felhők, a csillagok, a Nap mögött. Ha a materián keresztül újra megtaláljuk a szellemet a maga valóságában, akkor emberi lelkünket megnyitjuk Krisztus hangjának is, mert Krisztus szólni akar hozzánk, csak meg kell, hogy halljuk Őt.

Az antropológia tud beszélni arról, hogy minden természeti jelenség mögött szellem van. Ezért arról is szólhat, hogy az emberiség minden földi történetében szellem van, szólhat arról, hogy a Föld megkapta értelmét a Golgotai Misztériumtól.

A Golgotai Misztérium előtt a Föld-fejlődés értelme a Napon volt. A Golgotai Misztérium óta a Föld-fejlődés értelme egyesült a Földdel. Ezt akarja az antropológia, mint a pünkösd örök titkát elhozni az emberiségnek. Ha az emberek készek arra, hogy az antropológia segítségével újra megkeressék a szellemi világot, akkor a mai idők számára szükséges módon találják meg Krisztust, a mindig jelenlévőt.

Ha az emberek nem fordulnak ma a szellemi megismerés felé, elvesztik Krisztust. Eddig a kereszténység nem

volt a megismerésre utalva. Krisztus minden emberért halt meg. Nem tagadta meg az emberiséget. De ha az ember visszautasítja Krisztust a megismerésben, akkor megtagadja Őt.

Mivel éppen a pünkösti ünnep körül lehettünk együtt, így akartam Önöknek szólni a pünkösti ünnepel kapcsolatban a Krisztus-misztériumról.

Sokszor beszélnek úgy az antropozófiáról, mintha ellensége volna a kereszténységnek. Ha valóban felveszik magukba az antropozófia szellemét, majd látják, hogy éppen az antropozófia nyitja meg újra az emberek fülét, szívét, egész lelkét a Krisztus-titkok számára.

Kedves Barátaim, az antropozófia azt akarja, hogy sorsa egy legyen a kereszténység sorsával. Ehhez azonban az szükséges, hogy az emberek ne csak a Krisztusról szóló halott szót vegyék fel, hanem afele a megismerés felé forduljanak, amely elvezeti őket ahhoz a fényhez, amelyben az élő Krisztus lakik. Nem a történelmi Krisztushoz, aki évszázadokkal ezelőtt a Földön élt, hanem aki most és a jövő idők minden pillana-

tában a Földön, az emberek között él, aki az emberek istenéből, az emberek isteni testvérévé lett.

Így vegyük fel pünkösti gondolataink közé azt a gondolatot is, hogy az antropozófiával megkeressük az utat az élő Krisztushoz és érezzük, hogy ez megújítja minden antropozófusban az első pünkösd titkát úgy, hogy kivirul lelkében Krisztus megismerése, és érzi, hogy a keresztény világmegismerés tüzes nyelvei hevítik, világosítják meg őt.

Legyen az antropozófia szelleméhez vezető útja egyszersmind a szellemnek Krisztushoz vezető útja is! Ha az embereknek egy kis része komolyan ezt vallja, akkor a pünkösd titka gyökeret ver sok ember lelkében, a jelenben, de főként a jövőben is. Akkor eljön az, akire az emberiségnek olyan nagy szüksége van, hogy egészségesse tegye, meggyógyítsa őt. Ahhoz az új emberi megértéshez fog szólni a gyógyító szellem, az emberi lelkek betegségét meggyógyító szellem, akit Krisztus küldött az emberiséghez. Akkor elérkezik az, amire az emberiségnek szüksége van: az egész világ pünkösdje!

A mű eredeti címe: **Welten-Pfingsten, die Botschaft der Anthroposophie**
/GA 226/1168/

Tördelés szerkesztő: Nyitrai Bálint

Lektorálta: Gyuricza László

Kiadja: **"JUPITER" Asztrozófia Egyesület**

Felolvasó kiadó: Szuhai Erika

A szerkesztőség címe: 7090 Tamási, Műosvár u. 20.

Telefon: 06-74-470-872 e-mail cím: jupegy@freemail.hu

ISSN 1588-4503

a metamorfozis című negyedéves lap havonta megjelenő antropozófiai melléklete

Rudolf Steiner

A beavatott tudata

XI. előadás

Torquay, 1924. aug. 22.

A szellemi kutatás megértésének kérdése

Két kutatási lehetőség

Rendkívül sokat kellene még elmondani, ha közvetlenül folytatni szeretnénk az ezeken az előadásokon érintett témákat, ma azonban csak arra szeretnénk kísérletet tenni, hogy ezeknek az előadásoknak kiegészítő összegzését állítsuk a lelkünk elé.

Ezekből az előadásokból mindekenélőtt egy kérdésnek kell lelki szemeink elé lépni: Mi is a helyzet tulajdonképpen az antropozófia, a szellemi kutatás megértésével, hogyan juttassuk azt el az antropozófia segítségével a világba? Mi a helyzet az azokban a dolgokban történő beletárással, amit az antropozófia nyújt, tekintettel arra, hogy korunkban azért mégsem tudja minden ember azokat az exercíciumokat, azokat a gyakorlatokat közvetlenül elvégezni, amelyek gyorsan képessé tennék őt arra, hogy személyesen is érzékelni

tudjon azokban a világokban, amelyekről az antropozófiában hall, hogy így maradéktalanul ellenőrizni tudja azt? Ez egy olyan kérdés, amelyet a legtöbb antropozófia iránt vonzódó, iránta vágyat érző ember a szívében visel. Ezt a kérdést általában hamis fényben látják, sőt, azáltal, hogy az ember a valóságot kimondja, ahogy én ezekben az előadásokban tettem, még inkább hamis fénybe kerülnek. Felmerül a kérdés, hogy mit használnak nekem mindezek a szellemi világból származó közlések, ha magam nem tudok azokba beletáráni? Ezért szeretném ezt a kérdést a mai összegező fejtegetésekbe beleszőni.

Azt egyáltalán nem lehet mondani, hogy az ember nem láthat bele az antropozófia által kínált dolgokba, hogy nem értheti meg azokat, mielőtt maga nem képes kutatni a szellemi világban. Különbséget kell tenni - különösen a mai időkben - a